

Јелена Фемић-Касапис

Православни богословски факултет, Београд

Преглед дохришћанских значења термина ΥΠΟΣΤΑΣΙΣ

Именица *υπόστασις* јавља се у класично доба, први пут у Хипократском корпусу. Она показује приличну семантичку покретљивост, својим значењима залазећи у разноврсне области и дисциплине. Сусреће се у хидрографији, метеорологији, кулинарству, онтологији, док у медицинској терминологији Хипократског корпуса заузима једно од средишњих места.

Значењски распон именице условљен је појединим употребама глагола *υφίστημι/υφίσταμαι*. Ипак, реализовани опсег њених значења превасходно се везује за медијални и интранзитивни облик глагола.

1. Као „**подупирање**“. Од глагола *υφίστημι* у значењу *υπουψιραιν*¹, реализовало се процесуално значење именице. У спису *Ο деловима живојиња*, Аристотел употребљава *υπόστασις* при опису удовâ на телу слона у Arist. PA 659a 24. Ту он каже да:

„полидактилни четвороношци имају предње ноге уместо руку, а не само због *υπουψιραι* ња терета“

2. Као „**спуштање на дно, слегање, таложење**“ / „**сталожење, слегнуће**“. У Аристотеловом делу *Μετεωρολογία* реч има терминолошки статус, и самим тим на свих шест места где се јавља (353b, 355b, 357b, 358a, 358b, па и на овом) постојано има наведена значења.

У Arist. Mete. 368b 12, Аристотел, описујући временске непогоде у приобалном морском појасу Ахаје, казује како је ту приликом сусрета опречних ветрова над морем, јужног и северног, забележен и земљотрес, узрокован притиском плимског таласа на ваздушну струју, заробљену у њему:

„Наиме, вршећи притисак једно на друго, струјање ваздуха узроковало је земљотрес, а *σείσιν* таласа поплаву“.

У синтагми *υπόστασις* тоу *κύματος* реч *υπόστασις* означава радњу повратка „надуваних“ таласа у свој природни положај. Надолазећа морска плима била је избачена увис запремином ветра који је „улетео“ у њен простор и тако, немајући моћ да се поврати у морски базен, њени таласи скончавају на обали плавећи је.

3. Као *nomen resultativum* у значењу „**талог, угрушак**“. У Хипократском корпусу реч *υπόστασις* јавља се чак сто једанаест пута. Наводимо одељак из списка *Ο υδωγима* Нр. Art. 40. 34, где Хипократ даје рецепт за терапију посеченог ува. Мишљења је да у таквим ситуацијама уво не треба покривати никаквим завојима, већ само натапати, нпр. ватом умоченом у крв. Наиме, завије ли се каквим облогом, тада:

„Ако се (ушна) хрскавица почне огољавати, и стане задобијати *υφρυшκε*, сметаће.“

¹ В. Hdt. IV 152, Pind. Ol. VIII 26, etc.

² Изливање воде већих димензија. Ради се о позајмљеници из грчког језика, речи „катаклизма“. (Означава и потоп.)

3.1. У спису *Проіноσтйикон* Хипократ описује поступак присуства и трајања болести на основу анализе урина, Нр. Prog. 12. 1. Износи мишљење да свршетак болести навештава урин:

„... када му је *шалої* бео, гладак и раван све време ... Ако би урин био црвенкаст и његов *шалої* раван и гладак, обољење дуже траје ... *Уїруици* пак храпаве површине у мокраћи су злоћудни.“

Овде *υπόστασις* означава остатак процеса таложења, *шалої*, седимент у крви, тј. чврсту супстанцу која се физичким процесом издвојила из течности и скупила на дну. Када се јавља у множини, у научној терминологији, у српском јој боље одговара реч „угрушак“.

3.2. Аристотел у Зоологији Arist. HA 551b 29, такође употребљава *υπόστασις*, када говори о настајању комараца из глиста:

„А глисте настају у иловачи зденаца и на местима где год се скупља вода и ствара земља *шалої*.“

4. Као „наслага, акумулација“. Специфичније и уже стручно значење *υπόστασις* задобија у домену геофизичких појава. Означавајући опет резултат процеса слегања, код Диодора наилазимо на образовање облака процесом кондензације водене паре над реком, D. S. I 38:

„А од свих река једино над Нилом нема ни наслага облака, ни свежих јутарњих струјања ваздуха, нити се ваздух згушњава.“

Реч *υπόστασις* овде саопштава *зјуснушу водену йару* над реком, тј. кондензовану маглу и формирање облака кумулуса³.

5. Као *nomen resultativum* у значењу „умак или густа чорба“. Држећи се основног смисла *слејања, шаложења*, употреба именице *υπόστασις* забележена је и у домену кулинарства. Ангажована за потребе назвања конкретног јела, означава густу чорбу, евентуално сос, наиме опет један производ који настаје процесом слегања, тј. згушњавања. Комедиограф Менандар у свом делу ΤΡΟΦΩΝΙΟΣ („Хранивоје“), од којег је сачуван само мали фрагмент, говори о кувару који се, желећи ваљано да послужи госта, хвали својим умећем, Men. Frg. 397. 10:

„*Гусйе јухе* справљам, кандавлу⁴ и афродизијска јела.“

6. Глагол *υφίστασθαι* налази се и у значењу „схватати, претпостављати“, како га употребљава Диодор⁵. Ту би могло бити речи о семантичком развоју „подметнути, поставити себи након мисаоног процеса полазишни оквир тока мисли“, „поставити себи као основ, после претходно спроведеног процеса размишљања, приступ(ање) некој појави“; одатле „држати да/за, *a priori* узимати да, предпостављати“, односно евентуално сумирајући „поставити себи начин резонувања у да тој прилици“. Од ових могућих семантичких развоја, именица *υπόστασις* реализује значења: „поимање, схватање“, „замисао, претпоставка > смерање, наум“ и у архитектури „основа, планиране димензије“.

6.1. Као „поимање, схватање“. У првој књизи своје *Библиотйеке* полихистор Диодор говорећи о Египћанима који су управљали Атином, у D. S. I 28 помиње извесног Пета Египћанина, оца Менестеја који је учествовао у походу на Троју, којег је у извесном историјском тренутку било запало да управља краљевином Атином:

³ Лат. *cumulus* = хрпа, гомила.

⁴ Врста сланог јела из Лидије, припреманог од различитих састојака. По Хесихију, слатко послужење од зечетине, млека, сира и меда (преведено из: *λίβελλ/σcott* II 595a, s. v. *κάνδαυλος*).

⁵ D. S. I 6, I 11, etc.

„С бзиром на то да је био двојне природе [краљ Пет], Атињани нису могли да на основу власиѝиої поимања објасне истинске узроке тога — а како је било очевидно свима да је припадник две државе, хеленске и варварске [Египта], поверовали су да има двојну природу у том смислу што је делом звер, а делом човек.“

6.2. Као „замисао, претпоставка > смерање, наум“. Исти писац, приказујући Артаксерксову дипломатску интервенцију међу Грцима, приповеда у D. S. XV 70:

„После тога краљ Артаксеркс послао је Филиска да отплови за Грчку и замоли Грке да се престане с ратовањима и да се склопи општи мир. И сви су се радо повиновали; само Тебанци, следећи свој власиѝиѝи наум, целу Беотију ујединивши⁶, нису прихватили.“

Значења речи ὑπόστασις у два управо наведена примера полазе од основних значења глагола ὑφίσταται, „подметнути, поставити (себи) као подлогу, основу“ > „претпоставити“⁷, тј. „поставити себи након сопственог мисаоног процеса полазни оквир тока мисли“. Уколико је одрживо ово последње тумачење значења глагола, у претходном примеру чини се да је ὑπόστασις ово значење глагола развила у интранзитивном контексту формирајући се на субјекту, уколико „поимање > схватање“ представља домен већ постојећих мњења, виђених представа уобличених на основу искуства, које се у датој ситуацији мобилишу да би се могли (или не) објаснити нека појава, догађај. Ту се њен смисао задржава на унапред постојећим предодбама, тј. на формираном оквиру кретања мисли, који се потом може применити и на други субјекат те се следом изводе закључци (Атињани су прво формирали схватање о себи, а потом га применили на Пета). И за други пример важило би исто до ове тачке анализирања: Тебанци су на основу властитог схватања, евентуално резонувања о својој датој ситуацији, одлучили оно што су одлучили. Надаље се пак мења контекст у којем је употребљена ὑπόστασις, и који би могао представљати узрок стварања њеног новог значења: међу Тебанцима, који рачунају са њима познатим, очигледно приличним степеном заједничког интегритета, а који осећају стабилност тебанских градова међусобно, у циљу очувања тог интегритета спрема друге који сад *υοσῑα-вљају себи као основ даљеј деловања*, што би одговарало и значењу глагола, порађа се нова *ιρεῑσῑυοσῑα-вка, замисао*: стварање сопственог територијалног савеза. У овој тачки значење речи већ поприма транзитивне црте — замисао је сад циљана и усмерава се на некога или нешто, овде на савез. И када та замисао прође кроз још једну фазу — фазу мислене реализације замишљеног, претпостављеног, она ће представљати готов, осмишљен производ: *наум, смерање*. Тако се стиже до значења које има чист транзитиван садржај, представљајући сад „опипљив“ мислени продукт замисли, *смирање, наум*, чији је предмет савез тебанских градова.

Евентуални развој семантике именице на мисленом плану: зачетак, *υοσῑα-вљање себи* као основ мисли > њихов развој „замисао, претпоставка“ > финални мислени производ „поимање, схватање“ или „смирање, наум“, можда је могао испратити и семантички развој глаголске радње „слегати се“ > „филтрирати“ > „резонovati“.

6.3. Као „замисао > (у архитектури) основа, план > димензије планиране грађевине“. У Диодоровом опису подизања египатских гробница посвећених фараонима читамо, D. S. I 66:

„И уопште, говори се да се за царева правила тако раскошна и толико велика *основа* гробнице, ...“

⁶ Букв.: „израдивши савез беотских градова“.

⁷ „Mettre sous, pose comme fondement, supposer“, (BAILLY).

И овако протумачено значење лепо одговара резултату „онога што је стављено испод, чиме је нешто подупрто, на шта се нешто ослања“, само што би се овде радило о умом замишљеној и не (само и просто) физички видљивој основи, о *основу* који на дотичном месту представља ослонац свих фаза изградње — од почетног до коначног изгледа пирамиде, што и јесте значење речи „план“, „замисао“. И овакво размишљање једнако лепо прослеђује етимолошко значење термина, преносећи његово значење на мислену раван, на замисао о гробници.

6.4. Диодор ће у истом спису употребити реч *ὑπόστασις* једнако у домену архитектуре. Овај пут, говорећи о грађевинама у сицилијском граду Акраганту, он описује и остатке Зевсовог храма, Diod. Sic. XIII 82, 1–2:

„... а изградња светилишта и посебно Зевсов храм сведоче о узвишености тадашњих људи. Од осталих светилишта нека су потпуно спаљена, а нека потпуно порушена због учесталих ратовања града, док је рат спречио постављање крова на Зевсовом храму. Због тога, након потпуног разарања града становницима Акраганта никада касније није пошло за руком да приведу крају изградњу ових здања. А Зевсов храм је дужине тристотине и четрдесет стопа, ширине шездесет и висине сто двадесет стопа, без темеља. И будући највећи храм на Сицилији, можда не би било неосновано поредити га са светилиштима ван острва по величини својих *планираних димензија*. Наиме, иако се није догодило да тај подухват буде приведен крају, ... ипак је првобитна замисао јасно видљива.“

Значење речи *ὑπόστασις* на овом месту, у извесном смислу укључујући прва два од управо поменутих, казује „димензије замишљене/планиране грађевине које се сагледавају из величине њеног тлоцрта“, евентуално замишљену грађевинску инфраструктуру здања.

7. Следећи примери значења именице етимолошки се наслањају на два појмовно блиска значења која је реализовао глагол *ὑφίσταμαι*: „преузети на себе“⁸ и „обећати“⁹.

7.1. Као „*ослонац, утемељење > уздање*“. Историчар Полибије из II века пре Хр., у четвртој књизи своје *Историје*, описујући зачетак рата између становника острва Родоса и Бизанта, у Plb. IV 50. 10 каже:

„А Бизантијци послаше по Ахеја, тражећи да им помогне, а по Тибета одаслаше оружану пратњу која је имала да га доведе из Македоније. Наиме, чинило се да је Тибету припадало управљање Битинијом једнако колико и Прусији, зато што му је Тибет био брат од стрица. А Рођани, гледајући на чему се ослања *уздање* Бизантијаца, итекако добро су осмислили како да постигну своје намере. Наиме, гледајући како се Бизантијци у свом истрајавању на рату понајвише ослањају у своја *надања* на Ахеја ...“

Бизантијци верују да ће Ахејева помоћ у рату против Рођана бити од пресудног значаја за њихову победу. Стога су решили да своју „наду“, „поверење“, тј. „уздање“ у повољан по њих исход рата, положе у овог ратника, да се ослоне на њега. Бизантијаца *ὑπόστασις* је Ахеј, као сигуран *ослонац* на којем они заснивају своју увереност у надмоћ над непријатељем. Ова употреба термина такође је лепо испратила етимологију „оно што је стављено испод“, „чиме је нешто подупрто“, „на шта се нешто ослања“, с преносом значења на „живу“ природу, људску личност.

7.2. Као „*самопоуздање; одлучност, решеност*“. На ово значење наилазимо код истог писца у Plb. VI 55. 2, где се описује потресна смрт младог римског ратника Хорација ради одбране Рима: непријатељ са сасвим примакао граду; Хорације, иако се одмерава са двојицом на мосту преко Тибра пред сâмим Римом, у магновењу довикује својим друговима да одступе и исти тај мост сруше, не би ли се спасао град:

⁸ Pl. XXI 273, etc.

⁹ Pl. XV 75; са објектом *ὑπόσχεσιν* у Pl. II 286; Od. X 483, etc.

„А пошто их је убедио, док су они рушили [мост], иако задобивши ранá тушта и тма издржавао је, на тај начин задржавајући напредовање непријатеља, које није толико престрашила његова снага, колико *решености* и смелост.“

Овде се *υπόστασις* јавља у значењу „решености“, „одлучности“. С обзиром на то да нам овај одељак приповеда о једном крајње фаталном току и исходу препричаване ситуације, можда вреди изрећи реч-две о *сйейену* ове решености, размишљање које би евентуално могло прозирније објаснити Полибијево опредељење за реч *υπόστασις*. Приказ ситуације наводи нас на мишљење да у овом догађају није реч о (простом) доношењу неочекиване за непријатеља одлуке у датом тренутку, која изненађује непријатеља. Претходни Полибијев пасус описује величанствене погребне процесије, које су могли заслужити само истакнути грађани Рима и ратници часно пали за слободу града, да би уследио пример с Хорацијем. Једнако, познат је васпитачки дух у којем су млади Римљани били одгајивани: слава вечнога града представљала је императив и идеал сваког младог срцем оданог римског борца. Ако је следити задати културно-педагошки миље, Хорације се правилно влада по том обрасцу, те у том смислу природно „решава“ да својом вољом погине. Ако се оно што је писац хтео рећи заокружује оваквим размишљањем, једнако добро уместо речи *υπόστασις* долазиле би речи *κρίσις* или *διάγνωσις*¹⁰ — учесталије, заступљеније и блискије грчком свакодневном говору, нарочито за овакав концепт. Овде можда разлика у степену „решености“ може бити од помоћи. Склони смо размишљању да се Хорацијева решеност не тиче очекиваног понашања римског војника на основу задатих културно-васпитних образаца¹¹, већ решености која проистиче из слободног избора његове личности, из личног приступа животним ситуацијама, личне вере у исправност потеза које има да повуче. Овде је могло доћи до преклапања његових сопствених назора са императивима његове епохе. Ако оваква претпоставка може да стоји, тада је своје место могао наћи и наш термин, прикладније од два поменути, док би помак у значењу „уздање“ > „самопоуздање, решеност“ био условљен личним намерењем, сопственим избором начина постављања у датој неповољној ситуацији конкретног појединца, без уплива других. У овом градационом помаку значења наша реч задобила је сада интранзитивни садржај — целокупан процес усредсређен је на једну личност.

Υπόστασις као резултат интранзитивног перфекта ὑφίσταται

8. На интранзитивно значење перфекатских облика глагола *ὑφίσταται* „постојати“ наилазимо код Аристотела, Епикура итд.¹² С обзиром да перфекатска основа саопштава стање након извршене радње, могло би се радити о развоју значења „увидети себе након постављања (нпр. према свеколикој стварности)“ > „рекапитулирати (заокружити) се(бе)“ > „постојати“. Одатле се даље реализује именица *υπόστασις* „постојање“.

8.1. Као „стварно постојање“ у опозицији према *εμφασις* „привид“. Псеудо-Аристотел у спису *О свемиру* у Arist. Mu. 395a 30, наводећи које су то појаве које истину постоје а које не, пише:

„Све заједно узев, од ваздушних појава једне постоје само наизглед а друге *сйварно*. Наизглед постоје дуге, муње и слично, а *сйварно* светила, звезде падалице, репатице и њима сличне“.

¹⁰ Овом низу не бисмо придружили реч *διάγνωσις*, иако има једнако значење „решења“, „одлуке“, зато што је забележена само код Тукидида, у оквиру судске праксе (в. SENC, s. v.).

¹¹ Можда би било искупило, ако не неумесно, разматрати питање да ли је уопште имао времена да срачуна шта би за њега било боље у коначном исходу ствари.

¹² Arist. Fr. 188; Epicur. Fr. 36, id. Sent. 22, etc.

Израз *καὶ ὑπόστασις* овде има значење *с обзиром на реално*, тј. у *сйварности* засновано *йосйојање*. Одавде произлази да уистину постоје оне ствари и појаве које нису привремене и чије постојање није условљено претходним дејством или не других чинилаца.

8.2. Као „**реални основ, стварна подлога**“. У овом значењу *ὑπόστασις* сусрећемо код Секста Емпиричара, лекара и филозофа, који излажући учење скептика у спису *Пиронске основе* Sext. Emp. II 94. 6 износи свој поглед на стварност:

„Дакле, ако ни појаве¹³ нису истините, нити само оне невидљиве, нити неке од појава ни неке од невидљивих, тада ништа није истинито. Ако пак ништа није истинито, чини се да је служење мерилом за просуђивање истинитости бескористан и залудан критеријум, ако и допустимо да има неки *реални основ*.“

Реч *ὑπόστασις* овде означава реални основ, на којем треба да се заснивају критеријуми у односу на које се даље вреднује стварност.

8.3. Као **паралелна са οὐσία** (лат. *substantia*). Даље се развијајући у истом правцу, *ὑπόστασις* стиже до тачке да се поистовети са значењем термина *οὐσία*, те се употребљава или упоредо с њим или као његов синоним, тако постајући у лат. *substantia*.

Пример опет налазимо код Секста, Sext. Emp. IX 338, у делу *Проћив мајема-ишчара*, где он на следећи начин размишља о целинама:

„Ако дакле постоји нека целина, као на пример: човек, коњ, биљка, лађа (ово су наиме *помина* целинама) [тада целина] је или различита од својих делова те се [она] поима *йо сойсйвеном основу* у *суштини*, или се за збир делова каже да чине целину.“

Реч засигурно нису користили филозофи старијег периода, како о томе сведочи Сократ Схоластик.

Ὑπόστασις први пут у филозофији

9. Као „**оствареност постојања**“. Филозоф и научник Посидоније из I века пре Хр. први је увео овај термин у филозофију кроз стоицизам, ослањајући се на њену употребу у науци. Он термину први пут даје прецизан и строг филозофски смисао. Употребљава ову глаголску именицу у једном од два значења глагола *ὑφίσταται* код Хрисипа, и то као „постајање“, „долазак у постојање“. Тако је сад *ὑπόστασις* „појединачно постојање/биће које је постигло своју стварност, које је доспело у постојање“¹⁴. Цитат који сведочи о овој значењској филозофској нијанси и вероватно описује Посидонијево учење, припада доксографу Арију Дидиму, Ar. Did. Fr. 27:

„У погледу сопствених квалитета¹⁵ каже се да су два дела пријемчива; један саопштава шта је (биће) по *остйварености* своје суштине, а други [шта] је по (остварености) каквоће.“

Како Кустер примећује, важно је нагласити да су значења два термина, појмови *ὑπόστασις* и *οὐσία*, овде јасно разграничени, али исто тако да ово разграничење важи само на мисленом нивоу и не практичном. Појам *οὐσία* означава вечну, прву материју по себи, док концепт *ὑπόστασις* представља стварност која се *на крају* реализовала у постојању те — постоји, фигурира, присутна је. Крајње је занимљиво да овако схваћена *ὑπόστασις* саопштава да једно биће има способност да се реализује на два начина: на начин суштине, тј. по себи, по својој природи¹⁶ и, на начин сво-

¹³ Феномени као појаве које настају и нестају.

¹⁴ „...being which has attained reality, which has come into existence“, (KITTEL, *ibid.*).

¹⁵ Реч је о квалитетима који образују природу сваког појединачног постојања.

¹⁶ И овај начин био имао предност у временском смислу, био би први којим било које биће почиње

јих квалитативних особености, које се потом актуализују. Рекли бисмо да је на сад нови начин осмишљена *υπόστασις* омогућила разграничавање постојања као *ново-присутности* *hic et nunc* са свим својим конкретним особеностима и, с друге стране, релативизујући тако старији вишевековни примат концепта „аутоматског“ постојања по себи старих *par excellence* филозофа. Захваљујући Посидонију, наш термин задобио је ново рухо, које је и у оно време морало представљати велику новину и озбиљан допринос научној мисли.

9.1. Но, у то време, у којем и даље влада примат прве материје и вечнога по себи, још увек је било тешко разграничити ту прву твар од њене коначне остварености. О томе сведочи и сâм Посидоније у *Ar. Did. Fr. 20*:

„Посидоније је рекао да је суштина (тј. постојање) и материја (тј. прва твар) свега без квалитета и облика, с обзиром да нема никакав одређен сопствени облик нити квалитет по себи. Но, она увек постоји у неком облику и неком квалитету, а између постојања које постоји кроз *οστώρενσσι* и (пра)твари разлика је само замишљена.“

Одавде следи да је *υπόστασις* свака конкретна коначно актуализована¹⁷ (поствар(њ)ена) *οὐσία*. Тако се помак од *οὐσία* ка *υπόστασις* креће од *заснованосџи* ка *чињеничносџи*.

9.2. Албиново тумачење несумњиво представља везу између Посидонија и неоплатонизма, тј. Плотина. У *Alb. ph. 25. 1* наилазимо на следеће размишљање Посидонијевог савременика о души:

„Душа је бесмртна, те може бити и непропађљива. Наиме, (њена) суштина је бестелесна, непромењива у (својој) *οστώρενσσι*, умна и вечна.“

И код Албина је реч о актуализованости/постварњености постојања, као и код Посидонија, при чему се постојање по себи разликује од оног оствареног. Новина коју уводи Албин тиче се аспекта реалности, на који он преноси ове концепте (и *οὐσία* и *υπόστασις*): термини сад почињу да важе и за физички невидљиви свет. Ово је још један веома важан корак у помаку употребе термина, који га ствара још пријемљивијим за употребу у теологији.

9.3. Следећи помак значења филозофског термина *υπόστασις* извршио је неоплатоничар Плотин, који га користи чак 125 пута у свом делу. Прво што је имао да уради у труду приказивања својих филозофских гледишта било је да термин јасно раздвоји од појма материје. У трећој књизи својих *Eneadâ* III 6. 7. 13 он истиче да је материја:

„Истинско небџе, приказа и привид теж(ин)е, и тежња ка *акџуализацији*.“

Плотин изрично не само оспорава примат прве материје већ доводи у питање њену вредност у апсолутном смислу. Оно пак што задржава или преузима од стоика јесте концепт остваривања постојања — следом разликовања остварености од постојања по себи, који сад утврђује на равни нематеријалних реалности.

9.4. Прву материју стоика Плотин замењује Једним. У петој књизи поменутог дела V 4. 2. 36, износи тврдњу да свака актуализација постојања потиче из Једног. Главни појам преко којег износи једно такво размишљање је енергија. Поставља-

да бива (овако зато што је у стоицизму биће сагледавано у материјалном погледу). Такође, вреди нагласити да Посидоније не прави ова разграничења код бића у вредносном смислу: ниједан од два начина дивања није „важнији“; између њих не влада однос аксиолошке субординације, која ће се јавити код Плотина (в. даље).

¹⁷ Иначе, латински придев *actualis* јавља се позно, код неоплатоничара Макробија, тј. у IV–V веку, у значењу „активан, практичан“. Тако би позајмљенице *акџуализован*, *акџуализација* дословно значиле *оделоџворен*, *оделоџворење*.

јући тезу да се енергија јавља у два вида, од којих је један везан за сâму суштину а други долази из те суштине сваког појединачног бића представљајући енергију сваког бића схваћену у конвенционалном смислу, закључује да:

„из савршенства у Једноме и сапостојеће му енергије, (ново)рођена енергија задобивши своју актуализацију/(и)оси́вар(њ)ење ... дошла је у биће и постојање.“

И ово схватање представљало је допринос научној мисли: исходиште из којег може бити речи о коначно актуализованом постојању премештено је са равни материје на конкретну извесно Једно.

9.5. С обзиром на то да јој је Плотин до ове тачке уклонио везу са материјом, остало је да одреди *ὑπόστασις* према термину *οὐσία*. У трећој књизи III 5. 3. 1 овако каже:

„Да је *оси́вареносί* и суштина, додуше мања од суштине која је њу начинила, али да то јесте, не приличи сумњати“.

Тако је *ὑπόστασις* постала синоним за суштину, али у веома ограниченом и строго прецизном филозофском смислу: она увек стоји у зависности од друге, *par excellence* суштине; она је суштина „број два“, чији је узрочник суштина „број један“ (за Плотина „Једно“). Појмовни садржај овако схваћеног термина *ὑπόστασις* јесте да стоји у суштинској зависности од Првога — ма ко или шта носило ово назвање; тај Први узрочник је и гарант њеног оглашавања у апсолутном смислу. За Плотина, додатно, овај концепт подразумевао је да се *ὑπόστασις* налази на вредносно нижем степену од суштине из које проистиче. То је и лако замисливо, обзиром да је главни појам преко којег је извео овај закључак „енергија“. Конотација подређености, субординације, коју укључује Платинов концепт, биће нијанса коју ће теолошка терминологија неутралисати. Развојем богословске мисли вредносни однос двају термина преокренуо се, тако што је *ὑπόστασις* добила првенство у односу на *οὐσία*.